

Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda

Adli Yardımlaşmaya Dair Sözleşme

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanı ile Tunus Cumhurbaşkanı,

İki ülke arasında, özellikle adli yardımlaşma alanında, mevcut işbirliğini devam ettirmek ve güçlendirmek arzusu ile, bu Sözleşmenin akdolanmasını kararlaştırmışlar ve bu amaçla Dışişleri Bakanlarını yetkili kılmışlardır. Bakanlar usulüne uygun yetki belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

KISIM I

ADLİ YARDIMLAŞMA

BÖLÜM I

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Madde 1

Akit Taraflardan her birinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde haklarının ve yararlarının kovuşturma ve korunması için adli ve idari mercilere serbestçe ve kolayca başvurma hakkına sahiptirler.

Madde 2

Merkezleri her iki Devlettten birinde olan ve bu Devletin mevzuatı uyarınca teşekkül etmiş bulunan tüzel kişiler, kendilerine uygulanabildiği ölçüde bu Sözleşmenin hükümlerine tabidirler.

BÖLÜM II

TEMİNAT AKÇESİNDEN BAĞIŞIKLIK

Madde 3

Akit Taraflardan birinin vatandaşları, yabancı olmaları, diğer Devletin ülkesinde ikametgahlarının veya meskenlerinin bulunmaması nedeniyle hangi nam altında olursa olsun hiçbir teminat akçesi veya depozito ödemek zorunda olmayacaklardır.

BÖLÜM III

ADLİ YARDIM

Madde 4

Akit Taraflardan her birinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde, yardım istenen Devletin mevzuatına uymaları şartı ile o Devletin vatandaşları gibi adli yardımdan yararlanırlar.

Madde 5

1. Talepte bulunana, gelirinin yetersizliğini kanıtlayan belge, eğer iki Devletten birinin ülkesinde oturuyorsa mutad meskeninin bulunduğu yer makamları tarafından verilir. Eğer talepte bulunan üçüncü bir Devlette oturuyorsa, bu belge, ülkesinin bölgede yetkili diplomatik temsilciliği veya konsoloslüğunca verilir.

2. Eğer ilgili, talepte bulunduğu Devletin ülkesinde oturuyorsa, vatandaşı bulunduğu Devletin makamlarından ilave bilgiler alınabilir.

BÖLÜM IV

ADLİ VE GAYRİ ADLİ BELGELERİN GÖNDERİLMESİ VE TEBLİĞİ

Madde 6

1. Akit Taraflardan birinin ülkesinde oturan kişilere hukuki veya ticari konularda tebliğ olunacak adli ve gayri adli belgeler diplomatik yoldan gönderilir.

2. Yukarıdaki fıkra hükümleri, Akit Tarafların kendi vatandaşlarına yönelik her türlü adli ve gayri adil belgeleri, kendi diplomatik misyonları veya konsoloslukları vasıtası ile doğrudan doğruya tebliğ etmek yetkisini engellemez. Muhatabın milliyeti, tebligatın yapılacağı ülke Devletin mevzuatına göre tayin edilir.

3. Bu maddenin 1. fıkrası hükümleri, iki Devletten birinin vatandaşı olup diğerinin ülkesinde oturanların tebligatın o ülkede öngörülen şekillerde yapılması şartıyla, her türlü belgeleri aynı ülkede oturan diğer şahıslara tebliğ etmelerine mani olmaz.

Madde 7

1. Adli veya gayri adli belgelere ve gerektiğinde bunların ekini oluşturan belgelere, esaslı unsurları gösteren bir yazı eklenecektir. Bu yazıda:

— Belgeyi düzenleyen makam,

— Tebliğ edilecek belgenin niteliği,

— Tarafların isim ve sıfatları belirtilecektir.

2. Tebliğ edilecek belge ya talep edilen tarafın dilinde düzenlenecek veya bu dilde iki nüsha çevirisi eklenecektir. Çevirinin doğruluğu, talep eden tarafın diplomatik ajanı veya konsolosu tarafından onaylanacaktır.

3.1. Fıkroda öngörülen ve esaslı unsurları gösteren yazı talep edilen Devletin dilinde düzenlenecek veya bu dilde çevirisi eklenecektir.

Madde 8

1. Talep edilen Devlet belgeyi muhatabına tebliğ etmekle yetinir. Tebligat, ya ilgili tarafından tarih atılan ve imzalanan bir alındı belgesi veya tebligatın yapıldığını, tarihini ve yapılış şeklini belirten ve talep edilen Devletin yetkili makamınca düzenlenen bir tebligat tutanağı ile kanıtlanır. Alındı belgesi veya tutanak talep eden makama gönderilir.

2. Talep eden Devletin açıkça istemesi halinde belge, talep edilen Devletin mevzuatının benzeri belgeler için öngördüğü usule uygun olarak tebliğ edilebilir. Ancak sözkonusu belge ve icabında ekini oluşturan belgeler ya talep edilen Devletin dilinde düzenlenecek veya bu dilde ve doğruluğu talep eden Devlet mevzuatına uygun olarak onaylanmış çevirileri eklenecektir.

3. Belge tebliğ olunamazsa, talep edilen Devlet, tebliğ olunamama nedenini de belirterek, belgeyi bekletmeden talep eden Devlete gönderir.

Madde 9

Bu bölüm hükümlerine uygun olan bir tebligat talebi ancak aşağıdaki hallerde reddedilebilir :

a. Tebligat talebinin doğruluğunun saptanamaması, veya

b. Ülkesi dahilinde tebligatı yerine getirecek olan Akit Tarafın, bu tebligatı kendi egemenlik ve güvenliğine zararlı veya kamu düzenine aykırı telakki etmesi.

Madde 10

1. Akit Taraflardan herbiri, ülkesinde yaptığı tebligat masraflarını kendi yüklenir.

2. Bununla beraber, 8. maddenin 2. fıkrasında, öngörülen halde, masraflar talep eden Devlete aittir

BÖLÜM V

İSTİNABE TALEPLERİNİN GÖNDERİLMESİ VE YERİNE GETİRİLMESİ

Madde 11

1. Hukuki veya ticari konularda, Akit Taraflardan birinin ülkesinde icra olunacak istinabe talepleri, adli makamlar tarafından yerine getirilir. İstinabe talepleri diplomatik yoldan gönderilir ve İade edilir.

2. İstinabe talepleri talep eden Devletin dilinde düzenlenir. Bununla beraber, talep edilen Devletin dilinde çevirisi de eklenmelidir.

3. Yukarıdaki fıkraların hükümleri, Akit Tarafların, hukuki veya ticari konularda kendi vatandaşlarının dinlenmesine ilişkin İstinabe taleplerinin doğrudan doğruya diplomatik temsilcilikleri veya konsoloslukları vasıtasıyla yerine getirmeleri yetkisini engellemez. İfadesi alınacak kişinin vatandaşlığı istinabe talebinin yerine getirileceği Devletin mevzuatına göre saptanır.

Madde 12

İstinabe talebinin doğruluğu saptanamamış, veya yerine getirilmesi adli makamların yetkisi dışında kalıyor, veya yerine getirileceği Devletin egemenliğine, güvenliğine, veya kamu düzenine zarar verici nitelikte ise talep edilen makam istinabe talebini yerine getirmeyi reddedebilir.

Madde 13

1. Talep edilen Devletin yetkili makamı, istinabe talebini yerine getirirken talep olunacak usul hakkında, kendi mevzuatını uygular.

2. Şahitliği istenen kişiler basit İdari usul ile davet olunurlar. Bu davete icabet etmezler ise haklarında, talep edilen Devlet mevzuatında öngörülen tedbirler uygulanır.

Madde 14

Talep eden makamın açıkça talebi üzerine, talep edilen makam :

a. Eğer kendi mevzuatına aykırı değil ise, istinabe talebini özel bir usulle yerine getirmelidir.

b. Talep edilen makam, istinabenin yerine getirileceği ülkenin mevzuatında öngörülen şartlarla, ilgili tarafların hazır bulunabilmeleri için, istinabe talebinin yerine getirileceği yer ve tarihi, talep eden makama, uygun zamanda bildirmelidir.

Madde 15

İstinabe talebinin yetkili makam tarafından yerine getirilmediği hallerde, merkezi makam yerine getirmeme nedenlerini, talep eden tarafın diplomatik ajan veya konsolosuna, mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir.

Bir istinabe talebi yerine getirildiğinde, merkezi makam, talimatın yerine getirildiğini gösteren gerekli belgeleri, talep eden tarafın diplomatik ajan veya konsolosuna gönderecektir.

Madde 16

İstinabe taleplerinin yerine getirilmesi nedeniyle talep eden Devlet, bilirkişi ve şahit masrafları dışında hiçbir ödeme yapmayacaktır.

KISIM II

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 17

Başvurulan yargı makamının bulunduğu Devlet Ülkesinde oturmayan, Devletlerden biri veya diğerinin vatandaşları için mahkeme huzuruna çıkmak veya bir üst mahkemeye başvurmak için tanınan süre üç aydan az olamaz.

Madde 18

Akit Taraflar karşılıklı olarak ve talep üzerine işbu Sözleşmeye ilişkin konularda ülkelerinde yürürlükte bulunan mevzuat Hükümleri, mahkeme kararları ve diğer faydalı hukuki bilgileri birbirlerine verirler

KISIM III

Nihai Hükümler

Madde 19

Bu Sözleşme hükümleri Akit Taraflardan her birinin ülkesinin tamamına uygulanır.

Madde 20

Bu Sözleşme onaylanacaktır. Sözleşme, onay belgelerinin mümkün olan en kısa zamanda Tunus'ta teatisinden sonra ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 21

İki Devlet arasında, bu Sözleşmenin uygulanması veya yorumuyla ilgili çıkabilecek uyuşmazlıklar diplomatik yolla çözümlenecektir.

Madde 22

1. Bu Sözleşme süresiz olarak akd olunmuştur.

2. Akit Taraflardan her biri Sözleşmeyi her an feshedebilecek ve bu fesih diğer Devlet bildirimini aldıktan 6 ay sonra geçerli olacaktır.

Bu hükümlerin tanıtı olmak üzere iki Akit Tarafın tam yetkili temsilcileri işbu Sözleşmeyi imzalamışlar ve altına mühür basmışlardır.

Ankara'da 1982 yılının 7 Mayıs günü ikisi Türkçe, ikisi Arapça, ikisi Fransızca olmak üzere altı nüsha halinde düzenlenmiştir. Altı nüshada aynı şekilde geçerli olacaktır. Türkçe ve Arapça metinler arasında ihtilaf vukuunda Fransızca metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti

Devlet Başkanı Adına

İlter Türkmen

Tunus Cumhurbaşkanı

Adına

Beji Caid Essebâl

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TUNUS CUMHURİYETİ ARASINDA HUKUKİ VE TİCARİ
KONULARDA ADLİ KARARLARIN TANINMASI VE YERİNE GETİRİLMESİ HAKKINDAKİ
SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanı

ve

Tunus Cumhurbaşkanı

İki ülke arasında, özellikle adli yardımlaşma konusunda mevcut işbirliğini devam ettirmek ve kuvvetlendirmek arzusu ile,

Bu sözleşmeyi aktetmeyi kararlaştırmışlar ve bu amaçla tam yetkili temsilcileri olarak:

Türkiye Cumhuriyeti adına:

Oktay Cankardeş

Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı

Tunus Cumhuriyeti adına:

Amor Fezzani

Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri atamışlardır.

Temsilciler, usulüne uygun olarak hazırlanmış yetki belgelerini teati ettikten sonra, aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmaya varmışlardır:

Madde 1

1. Bu sözleşme, caza ilamlarında yer alan kişisel haklarla ilgili hükümler de dahil olmak üzere, Akit tarafların mahkemelerince hukuki ve ticari konularda verilen nizalı ve nizasız yargı kararlarına uygulanır,

2. İflas, konkordato ve diğer benzeri usullere ilişkin kararlar ile, sosyal güvenlik ve nükleer zararlar konularında verilen kararlar, bu sözleşmenin uygulama alanı dışındadır.

Madde 2

Madde 1'de sözü edilen, Akit Taraflardan birinin mahkemelerince verilen kararlar, aşağıdaki şartlara cevap verdikleri takdirde diğer taraf ülkesinde de aynen tanınırlar:

- a.** Karar, bu Sözleşmenin 3. maddesi anlamında, yetkili bir mahkemeden sadır olmalıdır;
- b.** Haksız bulunan taraf, davada hazır bulunmuş veya usulüne uygun olarak çağırılmış olmalıdır;
- c.** Karar aleyhine, verildiği Devlet yasasına uygun olarak, olağan kanun yollarına başvurmak sözü konusu olmamalı ve karar bu Devlette icra kabiliyetini haiz olmalıdır;
- d.** Karar, dermeyan edildiği Devletin kamu düzenine ve bu Devlette uygulanabilen kamu hukuku ilkelerine aykırı herhangi bir şey ihtiva etmemelidir;
- e.** Karar, talepte bulunulan Devlette verilmiş ve orada kesin hüküm kuvvetini haiz bir adli karara da aykırı olmamalıdır;
- f.** Tenfizi istenen kararı veren mahkeme önünde davanın açılmasından önce, talepte bulunulan Devletin hiç bir mahkemesi, tarafları ve konusu aynı olan ve aynı olaylara dayanan bir dava için harekete geçirilmemiş olmalıdır.

Madde 3

1. Kararın verildiği Devletin mahkemelerinin, bir önceki maddede sözü edilen yetkisi aşağıdaki hallerde mevcuttur:

- a.** Bir şahsi dava veya menkul davası sözkonusu iken davalının veya davanın bölünmezliği halinde davalılardan birinin, dava dilekçesinin tebliği anında bu Devlette ikametgahı veya mutaden oturduğu konutu bulunduğu takdirde;
- b.** Kararın verildiği Devlette, ticarî ve sınaî bir işletmesi veya bir şubesi bulunan davalı, o Devlette bu işletme veya şubenin faaliyeti ile ilgili bir dava için mahkemeye çağırıldığı takdirde;

c. Ticari konularda, davacı ve davalının sarîh veya zımnî anlaşması sonunda, uyuşmazlık konusu olan sözleşmeden doğan borç, bu devlet ülkesinde doğmuş, ifa edilmiş veya ifa edilecek olduğu takdirde;

d. Aslı dava ile aynı hukukî tasarruf veya aynı olaylardan doğan bir mütekabil dava sözkonusu olduğu takdirde;

e. Kararın verildiği Devlet vatandaşları arasında, aile ilişkilerinden doğan malî ve şahsî hak ve yükümlülükleri veya şahısların hal ve ehliyetlerini ilgilendiren bir uyuşmazlık sözkonusu olduğu takdirde; ayrıca, boşanma veya evliliğin iptali davası halinde davacı, kararın verildiği Devletin vatandaşlığına sahip ve davanın açıldığı tarihte en az bir yıldan beri bu Devlet ülkesinde mutaden oturmakta olduğu takdirde;

f. Kararın verildiği Devletin bir vatandaşının menkul terekesi veya sözü edilen Devlette açılmış bir menkul tereke ile ilgili bir dava söz konusu olduğu takdirde;

g. Kararın verildiği Devlette bulunan gayri menkuller üzerindeki aynî haklarla ilgili bir dava söz konusu olduğu takdirde;

h. Haksız fiil sorumluluğundan doğan tazminat konusunda, haksız fiil, bu Devlet ülkesinde ika edilmiş olduğu takdirde;

i. Davalı, esasa müteallik savunmasını, tenfize konu olan kararı veren mahkemenin yetkisine itiraz etmeksizin yapmış olduğu takdirde;

j. Kararın dermeyan edildiği Devlet mevzuatınca kabul edilmiş uluslararası adli yetki kurallarına göre yetkinin mevcut olduğu diğer her halde.

2. Bu madde hükümleri, talepte bulunulan Devletin, konu itibarıyla kendi veya bir üçüncü Devlet mahkemelerini münhasıran yetkili saydığı davaları ilgilendiren kararlara uygulanmaz.

Madde 4

1. Madde 1'de sözü edilen, iki Devletten birinde icra kabiliyetini haiz olan kararlar, tenfize karar verilmedikçe, diğer Devlet makamlarınca herhangi bir cibrî icraya veya tescil, resmî sicillerde düzeltme gibi hiç bir resmî işleme konu edilemezler.

2. Bununla birlikte, Akit Taraflardan birinin mahkemelerinden sadır olup, diğer Taraf mahkemelerince tanınmış olan, şahısların hal ve ehliyetlerine ilişkin kararlar, bu Tarafın şahsi hal sicillerinde gerekli şerh ve tescillere konu olabilirler.

Madde 5

1. Tenfiz kararı, talep olunduğu yer Devletin yasasına göre yetkili mahkeme tarafından verilir.

2. Tenfiz kararına, uygulanacak usul, talepte bulunulan Devlet yasasına tabidir.

Madde 6

1. Yetkili mahkeme, tenfizi istenen kararın, tanınmak için, önceki maddelerde öngörülen şartları haiz olup olmadığını saptamakla yetinir. Yetkili mahkeme bu incelemeyi re'sen yapar ve sonucunu da kararında belirtmek zorundadır. Mahkeme bu incelemede, kararda yer alan ve menşeh mahkemesinin yetkisine esas teşkil eden ifadeler, deliller ve maddi olaylarla bağlıdır.

2. Tenfiz kararını verirken, yetkili mahkeme, gerekirse, yabancı kararın, tenfiz kararını veren Devlette verilmiş gibi aleniyet bulması için gerekli tedbirlerin alınmasını emreder,

3. Tenfiz kararı, yabancı kararların içerdiği hükümlerden yalnız biri veya diğeri için kısmen verilebilir.

Madde 7

1. Tenfiz kararı, tenfiz davasının bütün tarafları arasında ve talepte bulunulan Devletin ülkesinin tamamı üzerinde hüküm ifade eder.

2. Tenfiz kararı, tenfiz kabiliyetini haiz kılınan kararın, icra işlemleri konusunda, tenfizin elde edildiği tarihten itibaren ve tenfiz kararını veren mahkeme tarafından o tarihte verilmiş gibi aynı sonuçları doğurmasını sağlar.

Madde 8

Tanımayı dermeyan eden veya bir adli kararın uygulanmasını isteyen taraf aşağıdaki belgeleri vermelidir:

- a. İlamın, menşe Devlet mevzuatınca, doğruluğu konusunda öngörülen şartları ihtiva eden bir sureti;
- b. Kararın tebliği belgesinin veya tebliğ yerine geçen diğer bir belgenin aslı;
- c. Mahkeme kaleminin, karara karşı hiçbir itiraz ya da temyiz talebinin bulunmadığını saptayan bir belgesi;
- d. Davalı mahkemede hazır bulunmadığı takdirde, kendisine gönderilen dava dilekçesinin bir sureti;
- e. Yukarıda sayılan bütün belgelerin, talepte bulunulan Devlet mevzuatınca konulmuş kurallara göre aslına uygunluğu tasdik edilmiş birer tercümesi.

Madde 9

Bu sözleşme Akit Taraflardan her birinin ülkesinin tamamında uygulanır.

Madde 10

Bu Sözleşme onaylanacaktır. Bu Sözleşme, onay belgelerinin Ankara'da, en kısa zamanda, teatisini izleyen ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 11

Bu Sözleşmenin uygulanması veya yorumlanması ile ilgili olarak iki Devlet arasında çıkabilecek uyuşmazlıklar diplomatik yoldan çözümlenecektir.

Madde 12

1. Bu Sözleşme süresiz olarak akdolanmıştır.

2. Akit Taraflardan her biri bu Sözleşmeyi feshedebilecek ve bu fesih, bildirim diğer devlet tarafından alındığı tarihten altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

Bu hükümleri teyiden, yetkili temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlar ve mühürlerini basmışlardır.

Tunus'ta 7 Ekim 1982 tarihinde ikisi Türkçe, ikisi Arapça ve ikisi de Fransızca olmak üzere altı nüsha olarak düzenlenmiştir. Altı nüsha da aynı şekilde geçerli olacaktır. Türkçe ve Arapça metinler arasında ihtilaf vukuunda, Fransızca metin geçerli olacaktır,

Türkiye Cumhuriyeti

Devlet Başkanı

adına

Tunus Cumhurbaşkanı

adına

Oktay Cankardeş

Amor Fezzani